

Nefndarálit

um frv. til l. um breyt. á l. um ráðstafanir gegn umhverfismengun af völdum einnota umbúða fyrir drykkjarvörur, nr. 52 29. maí 1989, sbr. lög nr. 47 16. maí 1990.

Frá umhverfisnefnd.

Nefndin hefur fjallað um málið og fengið á sinn fund Þórð H. Ólafsson og Sigríði Arnardóttur frá umhverfisráðuneyti, Andra Ottesen frá fjármálaráðuneyti, Gunnar Bragason og Eirík Hannesson frá Endurvinnslunni hf., Rósmund Guðnason frá Hagstofu Íslands og Ögmund Einarsson frá Sorpeyðingarstöð höfuðborgarsvæðisins (Sorpu). Umsagnir bárust frá Sambandi íslenskra sveitarfélaga, Verslunarráði Íslands, Landvernd, borgarverkfræðingnum í Reykjavík, Sorpu og Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins. Samtök iðnaðarins, Samtök verslunar og þjónustu og Endurvinnslan hf. sendu auk þess sameiginlega umsögn til nefndarinnar.

Í frumvarpinu er lögð til endurskoðun á ákvæðum laga um umsýsluþóknun sem lögð er á einnota umbúðir undir drykkjarvörur. Jafnframt eru lagðar til breytingar sem fela það í sér að hver umbúðategund beri þann umsýslukostnað sem af henni hlýst og hærri umsýsluþóknun verði lögð á óhagkvæmar umbúðir. Að mati nefndarinnar var orðið tímabært að endurskoða fjárhæðir umsýsluþóknunar hjá Endurvinnslunni og telur hún mikilvægt að rekstrargrundvöllur hennar sé tryggður enda um mikið þjóðþrífafyrirtæki að ræða.

Nefndin leggur til að gerðar verði breytingar á frumvarpinu. Í 1. gr. frumvarpsins sem breytir 1. mgr. 1. gr. laganna er umhverfisráðherra heimilað að hækka hámarksfjárhæð umbúðaeiningar í samræmi við breytingar á vísitölu neysluverðs frá síðustu hækkun gjaldsins. Með ákvæðinu er ráðherra framseld heimild til að hækka gjaldið en samkvæmt stjórnarskránni verður að kveða skýrt á um skilyrði skattlagningar í lögum. Leggur nefndin til að ráðherra verði gert skylt að hækka hámarksfjárhæðina í samræmi við breytingar á vísitölu neysluverðs þannig að skylda komi í stað heimildar.

Þá skoðaði nefndin málið með fulltrúum Endurvinnslunnar og fulltrúum fjármálaráðuneytis og umhverfisráðuneytis og leggur til að gerðar verði breytingar á fjárhæðum í frumvarpinu. Samkvæmt frumvarpinu skal skilagjaldið nema 5,63 kr. án virðisaukaskatts á hverja umbúðaeiningu. Skilagjald var síðast hækkað vorið 1994 en neysluvísitala hefur frá þeim tíma hækkað um 14%, þar af um 5% á síðasta ári, sem jafngildir hækkun skilagjalds úr 5,63 kr. í 6,43 kr. án virðisaukaskatts (8 kr. með vsk.). Með hækkun í 6,43 kr. mun skilagjald halda raungildi sínu frá því að það var ákveðið 4 kr. án söluskatts árið 1989. Telur nefndin rétt að láta skilagjaldið haldast í hendur við almennar verðlagshækkanir og því tímabært að hækka skilagjaldið í ljósi verðlagshækkana síðustu missira og tryggja þannig áframhaldandi góð skil umbúða til Endurvinnslunnar hf.

Prentað upp.

Frumvarpið gerir ráð fyrir að umbúðategund beri þann umsýslukostnað sem af henni hlýst. Við meðferð þess hjá nefndinni hefur komið í ljós að söluverð Endurvinnslunnar hf. á áldósum og ólituðum plastflöskum til endurvinnslu erlendis hefur hækkað á síðustu mánuðum sem veldur því að sértekjur fyrirtækisins aukast samhliða því að umsýslukostnaður af þessum umbúðum lækkar. Því er ekki þörf á jafnhárrí umsýsluþóknun fyrir þær og frumvarpið gerir ráð fyrir. Jafnframt er búist við áframhaldandi söluaukningu á öli og gosdrykkjum sem mun gefa fyrirtækinu auknar tekjur. Er því lagt til að umsýsluþóknun fyrir ólitað plastefni verði 0,32 kr. án vsk. Einnig er lagt til að umbúðum úr gleri verði skipt upp í tvo flokka þannig að greitt verði 1,60 kr. án vsk. fyrir glerflöskur 500 ml og minni og 2,20 kr. án vsk. fyrir flöskur stærri en 500 ml. Umsýsla með gler er afar kostnaðarsöm og því er umsýsluþóknun há. Að mati nefndarinnar er því mismunandi umsýsluþóknun fyrir lítil og stór gler eðlileg.

Gildandi lög hafa stuðlað að miklum árangri í umhverfisvernd. Skilagjöldum vegna einnota gosumbúða var komið á árið 1989 og hefur skilagjaldakerfið verið mjög árangursríkt en um 85% umbúða er skilað til endurvinnslu. Sorpa og Endurvinnslan hf. hafa gert með sér samstarfssamning um móttöku skilagjaldsumbúða á öllum móttökustöðvum Sorpu á höfuðborgarsvæðinu og kom fram í máli fulltrúa fyrirtækjanna að þjónustan hefði mælst vel fyrir og yxi stöðugt. Hvað varðar aðrar umbúðategundir er nú unnt að skila sérflokkuðum drykkjarumbúðum úr pappa í dagblaðagáma sem eru nú um 70 talsins víðs vegar á höfuðborgarsvæðinu. Sorpa hefur jafnframt byggt upp samstarf við endurvinnsluaðila á Norðurlöndum sem taka við umbúðunum. Skil á drykkjarfernum nú eru hins vegar ekki meiri en tæp 5% samanborið við 85% skil gosumbúða samkvæmt upplýsingum sem nefndin hefur fengið frá umhverfisráðuneyti og fjármálaráðuneyti.

Við meðferð málsins ákvað nefndin að kanna leiðir til að taka upp skilagjald á drykkjarfernum og kallaði til viðræðna um það mál aðila frá Hagstofu Íslands og Sorpu. Að sögn forustumanna Sorpu er ekkert því til fyrirstöðu að bæta þessum umbúðategundum við þær sem þegar eru háðar skilagjaldi. Hvað varðar móttöku og endurvinnslu á drykkjarfernum gegn skilagjaldi er því tæknilega fært að taka við pappafernum og sjá um greiðslu skilagjalds. Telur nefndin að það mundi auka skil stórlega að taka upp skilagjald á drykkjarfernum. Mat fulltrúa Hagstofunnar var hins vegar að álagning skilagjalds á þessar vörur nú yrði til þess að hækka verð þeirra og að öllum líkindum hafa áhrif til hækkunar á vísitölu.

Nefndin telur sér því ekki fært að leggja fram tillögur í þessa veru að sinni en beinir því til umhverfisráðuneytis að fundnar verði leiðir til að taka upp skilagjald á drykkjarfernum án þess að það valdi hækkun á vísitölu, líkt og er með skilagjald af gosumbúðum. Þá er hvatt til þess að samhengi vísitölu og skilagjalds verði kannað með tilliti til þess að skilagjald verði tekið upp á fleiri tegundir af endurnýtanlegu efni, t.d. pappa og bíldekk.

Nefndin leggur til að frumvarpið verði **samþykkt** með breytingum sem gerð er tillaga um í sérstöku þingskjali.

Þórunn Sveinbjarnardóttir, Ísólfur Gylfi Pálmason og Gunnar Birgisson voru fjarverandi við afgreiðslu málsins.

Alþingi, 12. apríl 2000.

Kristján Pálsson,
varaform., frsm.

Ásta Möller.

Kolbrún Halldórsdóttir.

Katrín Fjeldsted.

Vigdís Hauksdóttir.

Össur Skarphéðinsson,
með fyrirvara.